

HEILSA

AKTIVITETUR GER HEILAN KLÁRARI

- Eg havi altíð vant nógv, og eg merkti, at tað hvesti heilan. Tí gjørdist eg eisini áhugaður í, hvat venjing kann gera við heilan á eldri fólki, sigur Carl-Johan Boraxbekk, professari og granskari

Vilmund Jacobsen

Við framkomnari MR-skanning og ítøkiligum venjingum fyri eldri granskar professarin, Carl-Johan Boraxbekk, í hvussu fólk kunnu halda heilan kláran til ein langan aldurdóm og soleiðis eisini tálma gongdini við demens.

“Áh, var tað í dag, at vit skuldu hittast?”

Nógv eldri kenna til trupulleikan at gloyma avtalar; tey kunnu eisini gloyma at tendra kaffikannuna, og viðhvørt leita tey eftir orðum, tey ikki finna.

Men, slíkt er ikki skelkandi.

Hinvegin kann tað gerast ein avbjóðing, um okkara heilar ikki longur virka optimalt, tá vit samstundis liva longri.

Carl-Johan Boraxbekk er professari í kognitivari neurovísund og elding, og hann roynir við framkomn-

ari MR-skanning og eitt nú minnisvenjingum og likamligum venjingum at siga okkum, hvussu heilin kann haldast klárur til ein langan aldurdóm.

Hugsandi er tað eisini møguligt at seinka útbrotum við demens við likamligum aktiviteti.

Støðið í kanningini

Granskingin hjá Carl-Johan Boraxbekk tekur støðið í, at eldri skulu venja bæði minnið og likam fyri at halda heilan í gongd.

Samanberingar verða gjørdar millum eldri, sum venja og eldri, sum slett ikki venja, og hugt verður eftir, hvussu báðir partar loysa ymiskar støður, tá tey verða sett undir ávíst trýst ella strongd.

- Tey eldru skulu eitt nú minnast eina røð av orðum, og tað kann gerast ógvuliga trupult hjá nøkrum teirra, sigur Carl-Johan Boraxbekk.

Professarin vísir á, at minnið á royndarpersónunum verður testað bæði fyri og eftir “uppíleggingina”, har tey eldru verða sett undir trýst.

- Vit skanna eisini heilan við framkomnari MR-tøkni, og har kunnu vit síggja, hvat ávirkanin ger við aktivitetin og kemiina í heilanum, og hvussu nógv ávirkanin veksur um heilavirknaðin, sigur hann.

Aktivitetur hvesur

Við sínum 37 árum er professarin, Carl-Johan Boraxbekk, enn ikki í vandabólkinum fyri at hava ein troyttan og slitnan heila, sum vit kunnu rópa tað.

Men, tað var longu, meðan hann var heilt ungur, at hann gjørdist bergtikin av tí týðningi, tað hevur at hava ein virkan heila í einum longum og góðum lívi.

- Eg havi altíð vant nógv likamliga, og eg merkti, at

tað hvesti heilan. Tí gjørdist eg eisini áhugaður í, hvat venjing kann gera við heilan á eldri fólki. Eg síggi velduga stórar møguleikar í at halda fram við mínari gransking á hesum øki, sigur Carl-Johan Boraxbekk.

Hann gjørdist eitt nú ph.d. í fysiologi í 2008 og hevur síðan arbeitt við heilavirknaði millum eldri.

Carl-Johan Boraxbekk er eisini útbúgvinn í heilivági og sálarfrøði.

Kelda: www.alzheimer.dk

- Tað kann gerast ein avbjóðing, um okkara heilar ikki longur virka optimalt, tá vit samstundis liva longri, sigur professarin og granskarin, Carl-Johan Boraxbekk.

JOHN HARDY

BART DE STROOPER

CHRISTIAN HAASS

MICHEL GOEDERT

Heilagranskarar finga stóra virðisløn

Fýra evropeiskir heilagranskarar hava fingið virðisløn á 7,5 miljónir krónur fyri gransking innan Alzheimer og aðrar demenssjúkur

Vilmund Jacobsen

Fýra heilagranskarar hava fingið størstu virðislønina - The Brain Prize - fyri avger-

andi gransking í Alzheimerssjúku, og virðislønin er á umleið 7,5 miljónir krónur.

Granskararnir eru Baart De Strooper úr Belgia, Michel

Goedert úr Luxemburg, Christian Haass úr Týsklandi og John Hardy úr Onglandi.

Teir verða heiðraðir fyri sína serstøku gransking

innan Alzheimers og aðrar demenssjúkur.

Í dag finst eingin lekjandi heilivágur móti demenssjúku sum Alzheimer, men bert

dempandi heilivágur móti sjúkueyðkennunum.

Men, vegurin fram ímóti einari betri viðgerð og við tíðini eisini fram ímóti fyri-

byrging liggur opin - takkað veri teirri áralongu gransking, sum hesir fýra hava slóðað fyri á sínum royndarstovum.

Kelda: www.alzheimer.dk